

P L Á T O K +

- časopis pre novozámočné - Ruže - spoločnosť -

Dec/1986

Sviatky plné pokoja, radosti
a lásky a požehnaný

Nový rok, 1987

z úprimného srdca praje
redakčná rada

ÚVOD

"Budme všetci potešení,
Ježiško je narodený.
Dnes plesajme a spievajme,
Ježiška v jasličkách privítajme!"

/JKS/

UŽ sú tu Vianoce, sviatky pokoja, radosti a lásky ...
Ľudia sa bijú o stromčeky, kaprov či darčeky. Všade sa vy-
vára, voní a pripravuje. Ľudia ohovárajú, šomrú na kvalitu
kúpeného a jedujú sa, že nedostali kúpiť južné ovocie.

UŽ sú tu Vianoce !

Milý čitateľ - prekvapím ťa takou min - max otázkou :
"A čo tvoje Vianoce - tiež budú lacným folklórom?"

Pano, prosíme Ťa za naše Vianoce. Prosíme Ťa za to, aby
neboli naše, ale Tvoje.

I Ty, Panna Mária, keď sa budeš pozeráť na svoje dieťa
na slame v jasliach, nehnevaj sa na nás, že spíme vo vykúre-
ných izbách a mäkkých posteliach a na Tvojho syna nechceme
mať čas.

Amen

PRECHÁDZKA ZA POSVÄTNÝMI ZNAMENIAMI

Dnes : Z N A K S P Á S Y

"Križ je poslem lásky"

/Karel Kryl/

/nečítaj ma naraz, prežúvaj vety, vráť sa ku mne ešte raz/

Náš seriál je cestou k liturgickému životu. Nie je to len poučenie, ale vedie predovšetkým ku "Konaniu". Konanie je niečo živelné, v čom musí stáť človek so všetkými tvorčimi silami, je to živá skúsenosť, chápanie a videnie. Poznatky, ktoré tu budú uverejnené majú viesť k prehĺbeniu nášho duchovného života. Tieto články nie sú ukončené, ukončiť ich má každý vo svojom srdci v meditácii...

Symbolom našej spásy je križ. Križ v dávnej minulosti ani zďaleka nebol takým uctievaným symbolom, akým je dnes. Klasický jednoramenný križ možno stotožniť so šibenicou. Ježiš bol popravený na "šibenici". Baroko so svojimi kvietkami a zlatom prezdobenými križmi zastrel tento surovo reálny fakt. Križ ako nástroj výrokov spravodlivosti bol snáď prvýkrát používaný u známych moreplavcov - Feničanov, ktorí na ňom popravovali morských pirátov. Smrť na križi bola hrozná - zadusenie. Odsúdencovi pribitému na križi sa časom po neustálej námahe pri nadychovaní popretrhali svaly na ramenách, takže už nebol schopný sa nadvihnúť a nadychnúť. Križe boli sprvoti "nedokonalé", zdatnejší odsúdenci žili na križi aj niekoľko dní. Rimania, ktorí prebrali toto ukrutné dedičstvo justície, križ natoľko zdokonalili, že smrť na ňom bola síce rýchlejšia, zato však mučivejšia. Ako vyzeral Kristov križ? Na túto otázku existuje niekoľko odpovedí. Kresťanská tradícia prijala náš súčasný križ, iní bádatelia tvrdia, že mal tvar T T , Katarína Emerichová videla vo svojich extázach tvar Y Y , pričom bol tento križ zložený z piatich druhov dreva, aby mohli Židia ešte väčšmi zosmiešniť Krista. Niektorí bádatelia sa domnievajú, že to bola vlastne stena, ktorá stála na popraviske a na ňu boli na hradách vyťahovaní pribití odsúdenci /viď video Ježiš z Nazaretu/. Isté je jedno, že Ježiš ne-niesol celý križ ako je to znázornené v križovej ceste /je to tam len kvôli názornosti/, niesol iba hornú hradu /rameno/. Ako symbol spásy ho cirkev prijala v 3. storočí, vtedy bolo zjavené cisárovi

Konštantínovi /sv. Konštantín Veľký/ na nebi zjavenie kríža s nápisom "TUTONIKA" / v tomto znamení zvíťazíš/. Cisár vtedy bojoval proti vzdorocisárovi Myxenciovi, ktorý bol na tom vojensky a finančne lepšie ako Konštantín. Na podnet zjavenia dal vytvoriť Konštantín zlatý kríž vyzdobený briliantami a perlami a na podnet sna, v ktorom sa mu zjavil Ježiš s práporcom, dal urobiť novú vojenskú zástavu s gréckymi iniciálkami Pána Ježiša PX /Xristos/ teda takto P . Konštantín v tomto znamení porazil vzdorocisára pohanského Maxencia 28.X.312. Niektorí katolícki historici o týchto vídeniach pohybujú, ale Eusébius /biskup a cirkevný historik, súčasník Konštantína/ ich uvádza ako istú vec. Tiež na Konštantínových minciach bol objavený Kristov monogram. Matka cisára /vo východných cirkvách pre zásluhy rozšírenia kresťanstva nazývaného svätým Konštantínom Veľkým/, podľa povesti v roku 326 našla na púti pozostatky sv. kríža v Jeruzaleme /dnes na tom mieste stojí chrám sv. kríža/. Táto sv. archeologická našla vtedy niekoľko krížov, podľa tradície sa poznal podľa toho, že jeho dotykom bol spôsobený zázrak uzdravenia chorého. Očítý svedok Cyril Jeruzalemský hovorí o kríži vo svojom katechizme bez všetkých fantastických príkras. Hovorí, že ho stále možno vidieť v Jeruzaleme a že jeho čiastočky boli rozdelené skoro po celej ríši. Bol ukrytý v truhlici obitej striebrom. Na Veľký piatok bol prinášaný do chrámu, kríž a tabuľka s nápisom a položené na stôl pokrytý bielym obrúskom, biskup zaujal miesto na katedre a kňazi kolo neho ako čestná stráž. Veriaci a katechumeni /t. j. tí, čo sa chystali na kŕm/ pristupovali ku krížu a uctili ho bozkom alebo dotykom čela, rukou sa ho nedotýkali. /Tento obrad je zachovaný aj u nás bozkávaním relikvie sv. kríža/. Bratia z Taize tiež prebrali túto modlitbu dotýkania sa čelom kríža, t. j. polozenie svojho bremena na Ježišove plecia. Čiastočky z kríža uchované v kostoloch tvoria len nepatrný zlomok 1/45 kríža. Mikroskopickým bádáním sa zistilo, že kríž bol z cedrového alebo píniového dreva. V liturgii si cirkev túto udalosť pripomína 14. septembra. Uvedomte si bratia, tieto udalosti, keď budete bozkávať relikviu sv. kríža. Položte svoj život, svoje problémy do Ježišových rán, on vyrieši všetko za vás.

Od 6. storočia boli umelcami vytvorené prvé krucifixy, t. j. kríže s podobami nášho Spasiteľa. Poznáme niekoľko typov krížov. V starom Egypte používali hieroglyf na označenie symbolov života a nesmrteľnosti // tzv. ankh alebo Tau, vyzeral takto :

V našich kostoloch sa môžeme stretnúť s ondrejským križom do tvaru X , najmä pri soche sv. Ondreja, ktorý bol takto ukrižovaný. Ďalej svätopeterský križ , na ktorom bol doluhlavou /kvôli pokore, aby neumrel tak ako je Pán/ ukrižovaný sv. Peter. Dnes tento križ často vidíme na čierne natretý u "metalistov". Čierny križ otočený "doluhlavou" má však hanobiť Ježiša a jeho utrpenie. Drahý brat, pomodli sa aspoň Otče náš v duchu, keď stretnieš takéhoto brata, aby našiel svetlo. Na grékokatolíckych kostoloch možno sa stretnúť s trojramenným križom, tento križ znázorňuje nielen hornú tabuľku s nápisom Ježiš Nazaretský kráľ Židovský, ale i 3 rameno znázorňujúce podložku, ktorá máli niektoré križe ako podperu pre nohy. Pravoslávny na Slovensku majú spodné rameno kvôli odlíšaniu šikmo . Za Slovenského štátu sme mali v znaku dvoramenný križ , takýmto križom prišli na naše územie sv. Cyril a sv. Metod /podľa tradície/. U bratov grékokatolíkov sa možno ešte stretnúť s tzv. gréckym križom rovnoramenným. Ukrižovanie ako trest smrti bol zakázaný po zrovnoprávnení kresťanov v rímskej ríši Milánskym ediktom v roku 313.

Čo nám môže znázorňovať križ? Jeho vertikálna časť znázorňuje našu cestu k Otcovi, t.j. od dola hore skrze Ježiša. Znázorňuje rast, výstup, let nadhľad, rozhľad, povznesenie nad všetko nízke-hriechne. Výstup cestou kráča znamená získať pohľad na svoj život z nadhľadu, objaviť zmysel často nezmyselných utrpení, krívd, pádov, ťažkostí. Križovou cestou ukázal Ježiš na náš život. Neboj sa ísť ňou, keď už NIEKTO išiel pred tebou. Z trňovej koruny bude raz koruna víťazstva. Všetko smeruje hore, každý kvet, let vtáka, rast živočíchov, hierarchia v živočíšnom svete. Všetko smerom k slnku. Saint-Exupéry povedal: Pyramída, ktorá sa nekončí Bohom, nemá zmysel. Pamätaj na te brat. Horizontálna časť je náruč nášho láskavého Priateľa. Náruč, ktorá na svoje nežné srdce chce všetkých pritiahnuť. V jeho náruči dostaneš odpoveď na všetky otázky. Boh ti verí, Boh má dôveru v človeku, i keď ju ten toľkokrát sklamal. Nemusíš sa báť vrhnúť sa do Jeho náručia s dôverou. On ti rozumie, On sa už 2000 rokov pokúša zapáčiť sa tvojmu srdcu a nemusíš byť pritom ani anjel ani svätý. Pamätaj brat, že keby si žil i sám na zemi, On by neváhal prísť, aby ťa vykúpil na križi. Horizontálna + vertikálna časť je križovatkou života. Láska sa rodí z bolesti, námahy, utrpenia. Táto ukrižovaná láska však je radostná. Boh ukrižoval svoju RADOSŤ, aby si bol aj ty

radostný, i keď trpíš. Prečo Ježiš tak hrôdinsky znášal utrpenie? Lebo trpel s radosťou, z lásky za iných. Svoju bolesť a utrpenie, svoju radosť a šťastie rozdal. Niest' križ sa dá aj radosťne ...

Prázdny križ nám môže symbolizovať túto radosť, radosť zo zmrtvýchvstania Krista, zmrtvýchvstania nášho osobného priateľa, radosť z toho, že sme kresťania. Ježiš nie je na križi, Ježiš nás čaká v nebi. Krucifix nám má pomáhať znášať naše utrpenia, skúsme sa pozerať na svet z križa s vedomím, že Boh na naše plecia dá len také bremená, ktoré uvládžeme.

Znamenie križa má podobne ako i chrám /viď predchádzajúci článok/ aj svoju neviditeľnú stránku. Prejavuje sa v istých liturgických postojoch a gestách. Pri každej sv. omši sa kňaz modlí rozťahnutými rukami. Testulián tento postoj vysvetľuje napodobňovaním ukrižovaného Krista. "My nielen ruky dvíhame, ale ich aj rozťahujeme a tak napodobňujeme utrpenie Pána" /De orat. c. 14/. Tento postoj sa vyvinul zo židovského postoja modlitby so zdvihnutými rukami, otvorenými a namierenými dopredu. Neskôr ich kresťania trochu natiahli a vytočili do podoby križa /napr. zobrazenie v Kalistových katakombách z 3. stor./ Tridentský snem mal presné predpisy ohľadom držania rúk vo výške a šírke pliec. Dnes už obmedzenie neexistuje, držanie rúk sa čo do výšky a šírky ponecháva na kňaza. V našej cirkvi sa modlenie zdvihnutými rukami príliš nerozšírilo a vykonávajú ho väčšinou len duchovní pri sv. obeti. Zdvihnuté ruky kňaza nám znázorňujú :

- a/ prirodzený postoj duše, očakávajúcej pomoc zhora
- b/ ukrižovanie Pána Ježiša.

Naša cirkev má len jedného kňaza Ježiša Krista, ktorý tajomným spôsobom sa obetuje za ľudí celého sveta pri sv. omši. On koná omšu, kňaz je len "alter Kristus" - druhý Kristus, nástroj, ktorým sa táto obeta Nového zákona vykonáva. Nezapúďaj brat, že obeta je náhrada za niečo, vďaka za všetko Hospodinovi. Pán sa ťa raz opýta, koľko sv. omší si obetoval za obrátenie neveriaceho priateľa ...

Typickým kresťanským gestom je znamenie križa - prežehnanie. Prežehnať - znamená modliť sa. Je omyl vidieť v prežehnaní príslušnosť v nejakej cirkvi. Už na počiatku 3. stor. bolo v Afrike a v Ríme zvykom robiť palcom znamenie križa na čelá katechumenov, aby si uvedomili svoju príslušnosť ku Kristovi a súčasne im vtisnúť neviditeľnú pečať spásy. Kresťania sa žehnali križom často, pri od-

choďte z domu, pri príchode späť, pri ohlížení, obúvaní, umývaní, predspaním, pred každou prácou /Tertulian De corona mill.c.3/ Mnohí dobrí kresťania i dnes robia znak kríža pred každou činnosťou, tým sa chce naznačiť vedome alebo nevedome, že všetko čo som a čo mám obetujem Bohu. Hipolyt o prežehnaní píše : "Useiluj sa často a dôstojne poznačiť čelo znakom kríža, lebo to je známy a spoľahlivý znak utrpenia Pána, znak proti diablu, ak ho konáš s vierou a nie preto, aby si sa ukázal pred ľuďmi, ak ho rozumne používaš ako ochranu pred diablom. Zlý duch naozaj uteká, keď zbehnú silu, ktorá vychádza zo srdca a keď človek znakom kríža navonok prejaví zmysľanie svojho ducha. Uteká no nie preto, že si ho ty nastrašil, ale Duch Svätý, ktorý v tebe veje." Hipolyt vidí v znamení kríža prejav Ducha Svätého, druh exorcizmu /vyháňanie diabla/ a spomienku na ukrižovaného Krista. Pôvodne sa robil kríž prstom pravej ruky na čele v podobe písmena T, vo 4. stor. aj na ústach a prsiach /tzv. "malý kríž", krížik/ Tento zvyk zachoval sa až podnes pred čítaním sv. Evanjelia, keď sa robia 3 krížiky. Mala by ich sprevádzať modlitebná formula "Božie slovo v mysli, Božie Slovo na jazyku, Božie Slovo v srdci", čo má naznačovať našu účasť na vnímaní Božieho Slova, zamilovanie si tohto Slova a jeho klásanie. Je to zaväzovanie sa k apoštolátu. Veľký kríž, nazývaný latinský, kde sa ruka dotýka čela, prs , ľavého a pravého pleca sa síce uvádza už v 6. stor., ale do liturgie prešiel až v 14. storočí. Dotykom čela, pliec a srdca má naznačiť účasť našej duše s jej mohutnosťou rozumu /čelo/, citu /srdca/ a vôle /plecia- symbol sily-vôle/ na viere v ukrižovaného Krista. Prežehnanie je teda vyznanie viery.

Aby sme prežili radosť a mali úžitok z tejto modlitby, musíme k nej pristupovať s úctou a nerobiť kríž len tak "popodnos". Nebojme sa natiahnuť na kríž. Silu tejto modlitby chápajú už aj niektorí prátetanskí bratia napr. brat z Taize Max Thurian. Tento poznamenáva, že "znamenie kríža je aj spomienka na sv. Trojicu, tzn. že sme poznačení Božím menom ako výlučný majetok Boha... spomienka na utrpenie a Kríž nášho Spasiteľa, ktorý máme vziať na seba, keď chceme byť hodní jeho služby... spomienka na krst, kde nás tiež značili znakom kríža... a odovzdanie sa Bohu. Prežehnanie môže sprevádzať naše túžby stáť pred Bohom, naše orodovanie za druhých, všetky modlitby a predsvzatia milovať Ježiša! Musíme sa však zehnať s úctou a slová prežehnanis odriekať ako modlitbu". /Slová prežehnanis sú "V mene Otca, Syna i Ducha Svätého. Amen/. Keď si pred prežehnaním namočíme

prsty vo sv. vode, naznačuje to aj našu túžbu po očistení, že chceme vstúpiť pred Boha s neskalenou myslou, mravnou vôľou a čistým srdcom. Východní kresťania majú pri prežehnaní spojený palec a dva prsty, tým chcú ešte viac zdôrazniť, že sa značia "V mene sv. Trojice". Iný význam znamenia križa je v žehnaní osôb a vecí. Križom sa chce udeliť Kristova milosť. Gestom takéhoto žehnania v podobe križa je pohyb dlanou so vzpriamenými prstami. Predtým sa žehnalo tromi vztýčenými prstami /vzývanie sv. Trojice/. Latinská forma spojiť palec s malíčkom, grécka spojiť palec s prostredníkom /výraz spojenia 2 prirodzeností v jednom Prostredníkovi/. Pápež žehná 3 prstami, kňaz žehná iba máloky

a/ pri závere sv. omše

b/ nad obetnými darmi

c/ kadidlo

d/ behoslevcov pred čítaním Evanjelia...

Vo východnej liturgii sa robí znamenie križa veľmi často, u nás na začiatku a na konci sv. omše, prípadne u iných bohoslužieb. Na záver nášho zamyslenia nechám prehovoriť "O znamení križa" významného teológa Romera Guardiniho : "Robíš znamenie križa a robíš riadne? Nie nejaké zarzadenie, chvatné, pri ktorom človek nevie, čo má znamenať. Riadne znamenie križa zvolna a veľké, od čela k hrudi, od jedného ramena k druhému. Cítiš ako ťa celkom objíma? Stíš sa riadne, celú svoju myseľ a všetky myšlienky stíš do tohoto znamenia, ako postupuje od čela k hrudi, od ramena k ramenu. Potom to ucítiš. Obepína ťa celkom, telo i dušu, sústreďuje ťa, žehná a posväcuje ťa. Prečo? Je to znamenie všehomira a je to znamenie vykúpenia. Na križi vykúpil náš Pán všetkých ľudí. Križom posväcuje človeka, celkom až do posledného vlákna jeho bytia. Preto ho robíme pred modlitbou, aby nás usporiadal a sústredil naše myšlienky a srdce i vôľu. Po modlitbe aby v nás zostalo, čo nám Boh daroval. V pokušení, aby nás posilnil. V nebezpečí, aby nás chránil. Pri žehnaní, aby naše duše prijali do seba plnosť Božieho života a aby v nej všetko bolo zúrodnené a posvätené. Mysli na to, kedykoľvek robíš znamenie križa. Je to znamenie zo všetkých najsvätejšie. Rob ho riadne, zvolna a so sústredením. Potom objíma celé tvoje bytie, postavu i dušu, tvoje myšlienky, vôľu, zmysly a srdce, konanie i odpočinok a všetko bude v ňom posilnené, poznamenané, posvätené v sile Kristovej, v mene trojjediného Boha".

Zo "zahranicnej tlače" odkaz do adventu /podľa L.R.úryvok/

Jeden z mojich žiakov sa vždy namáhal v adventnej dobe prinášať obeť tým, že nefajčil. Bol zle naladený, nervózny, dával si miesto toho cukríky a čokoládu, pretože sľúbil, že zanechá fajčenie a nie sladkosti. Potom podľahol svojím priateľom a fajčil ďalej. Podráždený a so zlým svedomím končil adventnú dobu a hneval sa na Pána Boha a na seba. A znova prišla adventná doba. Prichádza sa ma spýtať:

- Aké umŕtvovanie si mám uložiť? -
- Neviem, čo by si navrhoval? -
- Snád by som mohol skúsiť nefajčiť, -namietol rozpačito.
- Nie, - s tým sa trápiš už roky. Urobíš práve opak. Budeš fajčiť, ale z každej cigarety urobíš obeť: vyfajčíš ju ku cti Božej a budeš mu ďakovať, že stvoril tak dobré veci, ako je tabak.

Najprv myslel, že si zneho robím posmech. Jeho slušná kresťanská výchova ho uistovala, že príjemné skutočnosti sú v rozpore s náboženstvom. Trvalo mi dlho, než som ho presvedčil, že i fajčením je možné urobiť Bohu radosť a že i cigaretový dym je možné premeniť v kadidlové oblaky. Po troch týždňoch prišiel opäť.

- Ako sa darí?, čo je nového? -
- Darí sa mi dobre. Už nefajčím. -
- Ty si ale čudák. Keď si mal fajčenie zakázané, fajčil si. Teraz, keď si sa rozhodol fajčiť, nefajčíš. -
- Vysvetlím vám to. Prípadne mi zatažko fajčiť ku cti Božej. Nedokázal som z tak svetského počínania, akým je fajčenie, urobiť náboženský úkon. Prvé cigarety mi vôbec nechutili, zdalo sa mi, že moje fajčenie je akýmsi prejavom pohanstva. Predtým som totiž bral cigarety vtedy, keď som bol rozčúlený a chcel som sa ukľudniť, alebo keď som bol unavený. Fajčenie mi pomáhalo zabudnúť na povinnosti a ťažkosti. Keď som ale chcel fajčiť ku cti Božej, bolo nutné najprv vytvoriť kľudnú dispozíciu vo vnútri. Musel som premáhať pocit, že Boh nie je so mnou spokojný. Svedomie mi vyčítalo, že si dopriavem v advente takéto potešenie. Trvalo to dosť dlho, než som si dovoľil predstaviť, že mi cigaretu ponúka sám Boh a čaká, aby som mu jej vyfajčením urobil radosť. Teda, že cigareta ma musí k nemu stále viac privádzať a nie ako tomu bolo dosiaľ, keď ma odvádzala. Neskôr ma myšlienka, že smiem fajčením potešiť Boha toľko rozradostňovala, že som ani fajčiť nepotreboval. Naše vzťahy bez fajčenia boli čistej-

, fajčenie mi prekážalo. Tak som prestal fajčiť.

Nezačínaj preto s obetou, s umŕtvosťou, s trápením. Až potom, ak si úplne presvedčený, že Ťa Boh má rád bez tvojho sebazapiera-
nia, takého - aký si, t. j. bez zásluh, nezávisle na tvojich obetách,
až potom môže láska vykonať v teba svoje dielo. Vezmite do rúk evan-
gelium : začína jasotou, prisľubmi, zázrakmi, priateľstvom, vyjadre-
ním obďáku a prejavmi úprimnej lásky k nám. Najprv bolo potrebné,
aby sme sa dozvedeli poselstvo, že Boh je nekonečne lepší, láskavej-
ší, priateľskejší, úprimnejší, než sme si ho predstavovali.

Visnáčné interview so sv. Františkom Assiským

- Nech sa páči ďalej, drahý priateľ. Raz si povedal, že duša je pustovník a srdce celo. Vstup do nášho vnútra, je odoaknuté, býva v ňom Pán Ježiš a teraz v ňom budeš na návšteve aj ty, sv. František.

- Prečo práve ja úbohiáčik, braček študent, prečo si si vybral mňa? Veď v nebi je veľa väčších a dokonalejších než som ja, František?

- Ale, Františku, nečo toľko skromnosti? Veď ty si už tu na zemi v dôvere k nebeskému Otcovi, došiel až k rajskej nevinnosti. Nečerve-
ňaj sa. Čo je pravda, je pravda. Pozval som Ťa však kvôli niečomu
inému. Dozvedel som sa, že si bol pri zrode jasličkových slávností.
Čo Ťy na to prestáčík?

- Aj to viete... Nuž dobre, porozprávam o tom. Všimol si si ako sú stavané kostoly? Kostol je stavaný od západu na východ, t.j. obrá-
taný k východu slnka. Prebieha nám tetiva alnečného oblúka. Kostol
má prijať prvé aj posledné paprôčky slniečka. Kristus je slnkom po-
svätého priestoru. Keď sa číta Evanjelium, prenáša sa omšová kniha
na ľavú stranu t. j. na sever, lebo oltár je obrátený k východu.
Slovo Božie prichádza z juhu a ide na sever. To nemá byť len spomien-
ka, že k nám kedysi prišlo od Stredozemného mora. Juh je plnosť svet-
la, podobenstvo nadprirodzeného jasú. Sever je symbol chladu a tmy.
Zo svetla prichádza slovo Božie do tmy. Príroda vždy oslavovala člo-
veka, lebo hovorí o Bohu. Preto aj starí kresťania sa snažili splynúť
s jej harmóniou, aby spoločne s ňou velebili jedného Otca. Svetlo -
braček slniečko, mi vždy toho o dobrom Pánovi veľa pošeplo: Kresťan-
stvo je náboženstvom svetla. Pán Ježiš tak často používal obrazy
svetla: sviečku, slnko, svetlo sveta... I v našom srdci horí svetiel-
ko, ktoré preniká do duše z Božieho svetla cez okienko viery. To
svetielko by nám malo žiariť z očí i z perí, veď sme predsa deti

Svetla. Vždy som počúval reč slnka : "Som jasné ako Pravda môjho Oca a hrejem skoro ako jeho láskavá dobrota". Tak vznikla z toho meditačného dialógu celavná veršovečka : "Buď pochválený Pane môj, so všetkým tvorstvom svojim, najmä však pánom bratom slnkom, čo budí deň a osvetľuje nás. Krásne je, bláži veľkým svetlom a v tebe, Pane najvyšší, má predobraz".

- Ako to však súvisí s Vianocami, priateľko?

- Súvisí, súvisí... poškej braček, nebuď netrpezlivý. Dám ti otázku. Povedz dátum narodenia Pána Ježiša.

- 24. december, nie?

- Braček študent, nebolo to celkom tak, ale pekne poporiadku.

Sviatok Vianoc vznikol v Ríme, lebo tu bolo zvykom sláviť narodeniny veľkých mužov. Ak sa nepoznal skutočný deň narodenia, slávil sa iný deň ako symbolické narodenie. Kresťania si zvolili 25. december v roku 330 - práve tento dátum, lebo bratia pohania mali v tento deň sviatok Mithra na česť boha slnka. Bol to deň zimného slnovratu. Tak ako brat slnka počnúc týmito dňom nabralo novú silu, tak sa hodil tento deň na oslavu narodenia Krista, ktorý sa vo Svätom písmu označil ako "slnko spravodlivosti" /Mal 4,2/, "svetlo sveta" /Jn 8,12/. Polnočná omša bola podľa vzoru z Jeruzalema zavedená v Ríme v 5. storočí. Pôvodne sa slávila za kikiríkiania. Tak to bolo braček môj.

- Ha, pekné, zdá sa mi však František, že stále uhýbaš mojej otázke o jasličkovej slávnosti.

- Hahahaha, ale nieééé... No dobre. Každá generácia sa snaží nejak inak vyjadrovať svoju lásku k Pánu Bohu a tým obohatiť liturgiu sv. cirkvi. Tá vaša napr. zavádza potlesk. Žalmista o tom spieva: "Všetky národy tleskajte rukami, pozdravujte Boha jasným hlasom, lebo hrozný je Boh, najvyšší veľký kráľ celej zeme /Ž 46,2-3/". Aj my, boží vtáčkovia sme tleskali, tancovali a spievali od radosti, k úcte Panne Márii, z lásky k nebeskému Otcovi. No dobre...dobre... ja viem, zasa odbočujem. Chcel som len povedať, že ten váš potlesk je tak veselý ako bol aj náš... Mal som rád Vianoce. Netrpezlivo som ich očakával. Na všetko som sa pozeral očami.Vianoc. Žena v požehnanom stave sa mi zdala ako čakajúca Panna Mária. Robotník vracajúci sa z továrne ako sv. Jozef. Tak raz, keď som existoval na Vianoce pri sv. omši a čítalo sa evanjelium o narodení Krista, napadlo me, že by som mohol novonarodeného chváliť ako jednoduchú ovečku z Betlehenského pola. Tak sa mi zapáčil tento nápad, že som počas spievania evanjelia napodobňoval hlas ovečky, pričom som našahoval všetky 86". Aby

som mal túto scénu neustále pred sebou, nahovoril som pána farára, aby sme si pripomenuli malou dramatickou scénou túto udalosť. Tak sme postavili jesličky, priniesli dieťaťko, jeden sedliak hral sv. Jozefa, jeho pani Pannu Máriu a... bolo to krásne. Chceli sme vyjadriť jednoducho našu jednoduchú zbožnosť. "Všimol si si niekedy súvislosť medzi Kristovou kolískou a hrobom? Obidve boli v jaskyni, v jednoduchom domčeku, ktorý nie je jeho. V kolíske i v hrobe bol zavinutý do plachtidičiek a tu i tam nekonečné SLOVO BOŽIE bezmocne mlčí".

- Braček, aký vianočný odkaz by si dal pre náš mladý zbor?

- Tam kde je láska, tam je i dôvera. Boh už 5000 rokov neustále verí človeku. Áno, nie človek dôveruje Bohu, ale Boh dôveruje ľuďom. Bolo by nám beda, keby sa jeho milosrdenstvo stratilo. Bračekovci, dôvera chýba vo vašom zbere. Ak sa bude všetko robiť v izolácii /šušty-mušty/, nikdy nebudete jednotní... Učte deti na vašich stretkách, aby sa stali kamarátmi sveta. Istý vedec napísal "ak sa dnes stanú všetky deti priateľmi, zajtra na svete nebude vojna". Učte ich milovať všetkých bez rozdielu názorov a farby pleti. Mech milujú ateistov i komunistov. A buďte dobrí ako ovčičky. K tomu nech vám pomáha modlitba musulmanskeho derviša, ktorú som si priniesol z Jeruzalema: "Daj, Pane Bože, aby som našiel svetlo, keď blúdím a aby som nebol neznesiteľný, keď mám pravdu". Budem medzi vami, nebo predsa nie je nebol egoistov. Láskou, ktorou sme sa snažili prosiť v Boha za vás tu na zemi, budeme stále prosiť ako Jeremiáš, prorok Boží, v nebi /z Maksičej.15,14/. Som s vami. -

- Ďakujeme za krásny vianočný odkaz, sv. František Assiský, oroduj za nás !

M Y V Á M

a/ Vianoce s kľudnými myšlienkami na Boha, s čistým prádlom pre malého Spasiteľa /myšlienky tých, čo už dosiahli cieľ/.

"Opri sa ako Ježišova Matka o kríž a vždy budeš mať dosť sily".

Fáter Pio

"Boh požehnal zem, keď na ňu zostúpil náš Spasiteľ".

Origenes k žalmu 55

"Buďte k môjmu Synovi a ku mne milosrdní, keď neplníme vašu vôľu".

P.Mária z Medžugoria

"Poďme, radujme sa Pánovi. Zvestujme tajomstvo, čo sa má uskutočniť: Už sa búra hradba, ktorá zabráňovala návrat do raja. Od stromu života odchádza cherubín s plemenným mečom. Znova smiem požívať z rajského ovocia, hoci som pre neposlušnosť vyhnaný, lebo ten, ktorý je dokonalým obrazom Otcovým, z lásky ku mne prijal podobu služobníka a rodí sa z prečistej Matky. Stal sa človekom, hoci ostáva večným Bohom".
/z grekokatolíckej vianočnej liturgie/

b/ Odteraz už čítate časopis s názvom "Plátok" - pre novozámočné - Ruža - spoločenstvo.

Milí bratia !

V októbri 1985 vyšla jedna A4 strana informujúca členov čerstvo založenej Ruže o jej povinnostiach, pravidlách a výhodách...

O niekoľko mesiacov "v júni 1986" už dve... a tak vlastne vzniklo "to," čo teraz čítate.

Jeho zakladateľ R.S. mu dal dočasný, pracovný a dá sa povedať, dosť hanlivý názov "plátok". Možno keby bol vedel, že sa ujme, bol by asi vymyslel niečo schopnejšie...

Nenevadí. Už je to tu. Redakčná rada schválila názov "Plátok" a dúfame, že aj vy budete s ním spokojní. A nielen s názvom, ale aj s náplňou.

Poprajme si teda do ďalšej "plátkovej" sezóny všetko dobré.

c/ Apoštolát modlitby pre každého !

Od januára 1987 sa rozbehne v Ruži akcia s heslom Apoštolát modlitby pre každého. Buďe dobrovoľne-povinná a jej pravidlá sú :

1/ každý mesiac iný člen Ruže vypracuje svojimi myšlienkami apoštolát modlitby /max. jedna A4 strana/

2/ vnútorný úmysel si môže vymyslieť sám a tiež vypracovať

3/ prvé tri úmysly vypracujú členovia redakčnej rady /to je ú-
lava, že?/

Aj keď tieto "pravidlá" sa možno niekomu budú zdať príliš tvrdé, alebo dokonca svetské, treba sa zspojiť, veď je to náš "časák".

d/ vďaka za desing

Ako sme si asi všetci všimli, desing Plátku stúpol o pár tried vyššie /100+1 môže ísť do kelu/ a to zásluhou našich dvoch nových spolupracovníčok "klepačky" a "ilustrátorky".

Všetci im veľmi ďakujeme a najbližšiu nedeľnú sv. omšu obetujeme za ne. /však hoši?/

e/ typ na hodnotný vianočný darček

Na našej fare ešte dostanú sv. písmo Nového zákona. Maloobchodná cena 45,- Kčs. Kúpte, kým ešte je !

V Y N Á M

Ozveny z Trnavy

V dňoch 15. a 16. novembra sa uskutočnila v Trnave duchovná nována, ktorá bola vyvrcholením spoločného Deviatnika. Mnohí z nás sa tiež vybrali do tohto "malého Ríma" s predtuchou, že tam prežijú niečo krásne a dojímavé, niečo, čo posilní náš duchovný život, alebo pomôže nájsť Boha, ku ktorému sme už možno teoreticky dospeli, ale skutkami ešte málo.

Každý si určite niečo nové odniesol z Trnavy aj domov, do školy, do zamestnania a do denného životného kolotoča, v ktorom nás Boh žiada o prípravu na večný život. Inšpiráciou k tomu sme sa v Trnave stretali takmer na každom kroku. Príkladom mohli byť kázeň, ktorá mnohých zaujala alebo meditácie a úvahy, ktoré sa konali bezprostredne po omšách, alebo aj radosť z vyčareného podujatia, ktorá je tak charakteristická pre nás neskôr narodených. Všetko to harmonicky dopĺňal večerný program mladých. To ma viedlo k tomu, že so svojimi poznatkami a dojmami som sa podelil aj s ostatnými bratmi a sestrami. Moje otázky, ktoré som im adresoval, sa dajú zhrnúť do troch bodov:

- kázeň /čo si si z nej odniesol/
- večerný program /kľady a zápory/
- atmosféra mimo kostola /v okolí kostola/

Mariánka: celková atmosféra, ktorá vládla v Trnave, sa mi veľmi páčila. Najviac ma tešil pocit, že som sa tam cítila ako medzi bratmi a sestrami, ako jedná veľká rodina, kde neexistovala nijaká veková bariéra, kde všetci-sestričky, babky, mládež rovnako vyjadrovali svo-

je náboženské čítanie medlením, spievaním a tleskaním. Vlastne som bola na takomto podujatí po prvýkrát a veľmi sa teší, že náš program bol odmenený spontánnym potleskom.

Peto Z.: bolo to pekné, ale nebolo to bez chýb. Nepášilo sa mi, že mnohí mladí bratia a sestry, ktorí skončili svoj program, vyšli von z chrámu Božieho a ostatné ich už akoby nezaujímalo. Pripadlo mi to ako v divadle. Herec si svoju rolu odohrá a tým to pre neho skončilo. Samozrejme, nedá sa celú noc vnímať, čo sa deje v kostole, treba sa ísť aj prevetrať, alebo pospať si. Nie však celú noc debatovať pred kostolom.

Palo A.: zaujala ma najmä kázeň. Pášilo sa mi, že kazateľ nezostával iba pri všeobecnosti, ale že sa snažil konkrétne rozvádzať danú problematiku až dospel k praktickému východisku a predsavzatiu. Napr. poukázal na správnosť mať vlastného spovedníka, ktorý vie lepšie zhodnotiť svojho hriešnika, pozná jeho citlivé miesta a vie mu lepšie určiť cestu, ktorou sa má uberať. Nebolo by dobré, keby sa to praktizovalo aj v našom nevozámecskom spoločenstve?

Janko: na takomto podujatí som bol prvýkrát. Páčil sa mi najmä krásny spev z chóru, ktorý bol dopĺňaný rôznymi hudobnými nástrojmi. On mi vlastne pomohol pri bohostánku prebdiť celú noc. Na budúce prídem znovu.

Roman P.: Túbila sa mi atmosféra okolo polnoci, pred kostolom-keď sa väčšina mladých ľudí zhromaždila. Vládla tam bezprostredná nálada a každý bol veselý a šťastný. Nebolo chlapca, či dievčaťa, ktorý by sa pri nás aspoň na chvíľku nezastavil a nezaspieval si s nami. Ešte aj sestričky, ktoré sa už vracali do svojich príbytkov, nám do taktu tleskali. Pri jednej z pesničiek sme sa pochytili za ruky a vlastne spojením rúk akoby sa z jedného na druhého prenášala láska, pokoj a radosť aká /bola/ môže byť i medzi veriacimi. A to bolo vlastne mottom nášho stretnutia.

To bola v skratke spleť názorov, postojov a dojmov z Trnevy. Ešte by sme chceli v mene všetkých nevozámčancov poďakovať tvorcom večerného programu, lebo mal široký ohlas prakticky z celého Slovenska.

+

Jeruzalem - mesto rozličných rás a národov, mesto rozličných vyznaní. Práve tie vyznania plodia rozličné škriepky a problémy.
Jeruzalem - mesto arabov a Židov, mesto nepokoja a zvrát. Modlíme sa zaň a za pokoj v ňom.

V Číne sa v 50-tych rokoch zrodilo hnutie maoistov za národnú cirkev a tzv. mierových kňazov.

Podarilo sa a čínske cirkev sa odtrhla od pápežského stola. Je veľmi smutné, že v roku 1982 boli len dvaja biskupi verní sv. Otcovi - jeden starec a jeden väznený...

Myslíme, že netreba komentár.

LURD

Neznáme francúzske mestečko Lurd sa stalo od roku 1858 mestom zázrakov. Po Jeruzaleme, kde náš Spasiteľ zomrel a vstal z mŕtvych a po Ríme, ktorý je srdcom kresťanstva, Lurd je dnes našim najdôležitejším náboženským strediskom. Ročne tu prichádza vyše 3 milióny pútnikov a návštevníkov.

Jednu z hlavných úloh v lurdských udalostiach hralo jednoduché štrnásťročné dievča Bernadetta Soubirouseová, v ktorej sa v Lurde zjavia Panna Mária. Nečudujme sa, že Boh si vybral pre svoje plány už toľkokrát chudobných a slabých. Výstižne o tom hovorí sv. Pavol "čo je pred svetom slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil mocných,... aby sa nijaký smrtelník nemohol pred ním chváliť" /1 Kor 1,27-29/. Bernadetta Soubirouseová sa narodila 7. jan. 1844 v Lurde v rodine chudobného mlynára. Otec, František bol jednoduchý, nežný a prítomný človek. V jeho dome nebolo nikdy hádok ani svárov, vládlo tam vzájomné pochopenie a súdržnosť. Matka Alojzia bola tichejšia povahy, precívna a zverilá. Soubirouseovci boli dobrými kresťanmi.

11. febr. 1858 sa Bernadetta vybrala aj s kamarátkou Jankou Abadiou a s jej sestrou Tonkou po raštie, lebo Soubirouseovci nemali čím kúpiť. Dievčatá sa dostali až k Massebielskej skale, kde musia prejsť cez kanál. Tonka a Janka sa prebrodili. Bernadetta sa chystá tiež prebrodiť, ale...

ďalej už nechajme hovoriť Bernadettu :

"odrezu zehuší mocný vietor, ako tomu býva, keď sa blíži búrka. Obzriem sa, tepole na brehu rieky stoje však ticho ako prv. Iste som sle počula, myslím si. Na veži v Lurde hodiny bijú práve poludnie. Ľudia sa doma modlia Anjel Pána /Zobub/. Zobúvam sa ďalej, jednou nohou som už vo vode a tu zas ten mocný náraz vetra ako pred chvíľou. Dvihnem hlavu a pozriem sa pred seba a oči mi padnú na oválny výklenok nad Massabielskou jaskyňou. Šípkový ker pospletaný s ostružníkmi hádže sa vo vetre ani divý, kým neokolo je všetko bez pohybu. Súčasne zazriem vo výklenku Paniu. Biele rúcho, prepásané... Opäť a opäť si pretieram oči nazdávajúc sa, že je to klam. A pani plná lásky len sa usmieva, aťaby ma tým zvala pristápiť bližšie. Nevedela som kto to môže byť, napadlo ma však modliť sa. Siahla som do vrečka za ružencom, ktorý nosím vždy pri sebe, kľakla som si a chcela som sa prežehnať. No navládala som zdvihnúť ruku k čelu, bola ako bezvládna. Tu sa však i Pani začala prežehnávať. Skúsila som to opäť aj ja, ruka sa mi pritom triasla, ale teraz mi to už šle. Pani tiež berie ruženec do rúk a ..." takto opisuje Bernadetta svoje prvé zjavenie. "Pani" sa jej zjavovala asi dvakrát za týždeň. Na otázku Bernadetty ako sa volá, krásna "Pani" odpovedá: "som Nepoškvrnené počatie". Bernadettine extázy sa konali niekoľkokrát pod lekárskym dozorom. Doktor Douzos chcel dokázať, že ide o choré dievča, ktoré stratilo duševnú rovnovahu a trpí halucináciami. Preto pri extáze je blízko nej. Prvé čo konštatuje, je, že Bernadette netrpí nijakou fixnou ideou, ako tomu býva pri halucináciách. Správa sa logicky a rozumne. Tep srdca a dýchanie je normálne, čo prezrádza, že dievča nie je nervovo podráždené. Dr. Douzos ďalej zisťuje, že nereaguje na vonkajšie prostredie. Príkladá jej horiacu sviečku k ruke. Normálny človek by ju musel odtiahnuť. Ona však nekričí, zostáva v pokoji. Po extáze jej ja zasova príkladá, Bernadetta zvýakne a odtiahne ruku. Tieto i mnohé iné výskusy nakoniec viedli k tomu, že cirkev schvaľuje, i keď po veľkom váhaní lurdecké zjavenia.

Panna Mária necháva pri Massabielskej skale zázračný prameň, ktorý už vyliedil tisíce ľudí a lieči ich ďalej. Lekárska veda ich so svojimi modernými poznatkami nevie odvodniť.

Po zjaveniach sa Bernadetta dostáva do kláštora v Nevers, kde vedie prísny rehoľný život. 16. apríla 1879 zomiera ako tridsaťpäťročná. Už v roku 1908 sa začína proces blahorečenia Bernadetty, ktorý sa cez prvú svetovú vojnu na niekoľko rokov zastavil. V roku 1923 pápež Pius XI. osobitným dekrétom uznal hrdinskosť Bernadettiných čností hovoriac: "jej život možno zhrnúť do týchto troch viet : verne vyplnila

svoje životné poslanie, bola ponížená v dňoch vlávy a silná v čase utrpenia. 14. júna vo Svätom roku 1925 pápež Pius XI. vyhlásil Bernadettu za blahoslavenú. Ďalší stupeň oslávenia, avštoročenie, kona-
lo sa 8. dec. 1933, takisto za Pia XI. v bazilike sv. Petra v Ríme. Vtedy Svätý Otec slávnostne vyhlásil: "Na počesť Najsvätejšej Troji-
ce, na pozdvihnutie katolíckej viery a kresťanského náboženstva z mo-
ci nášho Pána Ježiša Krista, z moci Svätých apoštolov Petra a Pavla
i z našej vlastnej moci, po zrelom uvážení a opätovných modlitbách,
vyhlasujeme blahoslavenú Bernadettu za svätú a zaraďujeme ju do zá-
stupov svätých..."

Posolstvá :

Prvé posolstvo : Modlite sa za hrišnikov.

Je to jedné z veľkých posolstiev presvätej Panny v Lurde. Sme nimi viac-menej všetci. Každého pridáča vlastný egoizmus a nelácka, usta-
vične potrebujeme záchranu a spásu. A keď sa modlíme za obrátenie
iných, modlíme sa tým aj nepriamo za obrátenie seba samého. Hoci sme
sami krehkí, Boh nás tu volá k spolupráci. Keď sa pokorne modlíme za
spásu iných, to Duch Svätý sa za nás modlí. Modlí sa v nás za večnú
budúcnosť svojich drahých, celej cirkvi a ľudstva.

Druhé posolstvo : Pokánie.

24. febr. upadá Bernadetta po prvom desiatku do extázy. Jej rozžiare-
ná tvár sa za niekoľko minút zatonní a začne plakať. Kolenačky chodí
po zemi a bozkáva ju. Keď sa jej ľudia po extáze pýtali, čo robila,
hovorila, že jej to "Pani" nakázala ako pokánie za hrišnikov. Panne
Márii ide o milióny ľudí, ktorých chce večne zachrániť. Cieľom lurd-
ských zjavení je teda pokánie, t.j. obrátenie. Podstatné pri našom
obrátení nie je však to, aby sme sa kolenačky šúchali po zemi, alebo
ju bozkávali. To sú ^{iba} vonkajšie znaky, ktorými sa chce konkrétne
naznačiť, že obrátenie nie je hračka, ale životne dôležitá vec. Po-
kánie značí obrátiť sa ku Kristovi a zachrániť sa tak z diablovho
otroctva, z otroctva večnej sarti. Obrátiť sa značí veriť Kristovi
a snažiť sa ho milovať. Keď mu veríme, On si nás prisvojuje, dáva nám
Ducha Svätého, robí nás tým synmi a dcérami Božími a dáva nám život
večný.

Kristus hovorí a mladými ľuďmi /pokračovanie z min.čísle/

2/ Tieto slová, ktoré svojho času napísal apoštol Peter prvej
kresťanskej generácii, majú vzťah k celému evanjeliu Ježiša Krista.

Tento vaňah uvidíme ažda ešte jasnejšie, keď budeme uvažovať o Kristovom rozhovore s mladíkom, ako ho opisujú evanjelisti. Medzi mnohými biblickými textami táto stať si zasluhuje osobitnú pozornosť.

Na otázku "Učiteľa dobrý, čo mám robiť, aby som obiahol večný život?" Ježiš odpovedá najprv protioháskou: "Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh". Potom pokračuje: "Poznáš prikázania - nezabiješ! nescudzolozíš! nepokradneš! nebudeš krivo svedčiť! nebudeš podvádzať! cti svojho otca i matku" Týmito slovami Ježiš pripomína svojmu partnerovi pri rozhovore niektoré prikázania Desatora.

Ale rozhovor sa tým nekončí. Mladík totiž tvrdí: "Učiteľ, toto všetko som zachevával od svojej mladosti". Vtedy - píše evanjelista - Ježiš naňho pozrel s láskou a povedal mu: "Jedno ti ešte chýba. Choď, predaj všetko čo máš, rozďaj ankašá chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!" A tu sa mení klíma stretnutia. Evanjelista píše, že mladík "pri tom slove zosmutnel a odišiel zarmútený, lebo mal mnoho majetku".

V evanjeliách sú aj iné pasáže, ktoré opisujú stretnutia Ježiša z Nazareta s mladými ľuďmi - osobitne dojmavé sú dve vzkriesania zaťvých: Jairovej dcéry a syna naimskej vdovy, no bez obavy môžeme povedať, že spomenutý rozhovor predstavuje najúplnejšie a obsahovo najbohatšie stretnutie. Môžeme tiež povedať, že má najuniverzálnejší a nadčasový charakter a že teda v istom zmysle má stálu a nepretržitú platnosť, cez všetky stáročia a generácie. A tak Kristus hovorí s mladým človekom, mladíkom, alebo dievčaťom, hovorí na rozličných miestach zeme, uprostred rozličných národov, rás a kultúr. Každý z nás môže byť jeho partnerom pri tomto rozhovore.

Zároveň aj všetky opísané prvky, ako aj všetky slová, ktoré pri tomto rozhovore povedali obidve stránky, majú ten najpodstatnejší význam a celkom osobitnú váhu. Možno povedať, že tieto slová obsahujú zvlášť hlbokú pravdu a človeku vôbec a predovšetkým pravdu o ľudskej mladosti. Pre mladých ľudí sú naozaj dôležité.

Dovoľte mi preto, aby som aspoň v hlavných črtách naviazal úvahy uvedené v tomto liste na toto stretnutie a na príslušný text evanjelista. Takto vám bude ažda ľahšie viesť vlastný rozhovor s Kristom, rozhovor, ktorý má pre mladého človeka základný a podstatný význam.

/pokračovanie v budúcom plátku/